N°. 2797 — 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.60; voor de buitensteden f 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 11 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 10 Julij.

VERVOLG VAN DE

BREVE VAN Z. H. PIUS IX

aan de Bisschoppen van het Keizerrijk Oostenrijk.

Er verspreidt zich in onze dagen een niet minder gevaarlijke ziekte, waaraan de hoogmoed en eene zekere ijdelheid, waaruit zij voortspruit, den naam van *Rationalismus* hebben doen geven. Zeker, de Kerk veroordeelt het werk van hen niet, die de waarheid willen kennen, daar God in de natuur des menschen de begeerte om de waarheid op te sporen, heeft gelegd; zij veroordeelt evenmin de pogingen der gezonde en opregte rede, waardoor men den geest beschaaft, de natuur onderzoekt en haar meest verborgen geheimen aan het licht brengt. Deze zeer teedere Moeder erkent en verkondigt met regt, dat van de gaven des hemels, de grootste die der rede is, waardoor wij ons boven de zinnen verheffen, en in onszelven ons een zeker beeld van God voorstellen. Zij weet dat wij moeten zoeken, totdat wij gevonden hebben, dat wij moeten gelooven na te hebben gevonden, en ons niets anders [illegible] dan hetgeen wij geloofd hebben, omdat dien voorstellende, dat wij daarenboven gelooven dat er verder niets te gelooven en te vinden is, dan wij, dat wat Christus onderwezen heeft, gevonden en geloofd hebben, die ons niet beveelt iets anders te zoeken dan hetgeen Hij onderwezen heeft. Wat is het dan, dat de Kerk niet duldt, noch veroorlooft, hetgeen zij keurt en veroordeelt krachtens de roeping, welke zij heeft om den schat te bewaren, die haar is toevertrouwd? De Kerk keurt [illegible] af, en zij heeft altijd veroordeeld en veroordeelt nog het gedrag van hen, die misbruik makende van de rede, zich niet schamen noch blozen, van haar tegenover te plaatsen en haar dwaaselijk en schuldig voor te trekken aan het gezag van God; van hen, die zich onbeschaamd verheffen, die door hunne trots en ijdelheid verblind, het licht der waarheid verliezen, en met diepe verachting het geloof verwerpen, waarvan geschreven staat: *Die niet geloofd zal veroordeeld worden.* Vol vertrouwen op zich-zelven [illegible] zij, dat men van God gelooven moet wat Hij-zelf [illegible] geleerd heeft, en met gehoorzaamheid ontvangen wat Hij ons van Zijn eigen natuur heeft willen doen kennen. Aan deze menschen houdt de Kerk niet op te [illegible], dat als er van de kennis van onszelven sprake is, God geloofd moet worden; dat het van Hem is dat alles komt wat wij van Hem gelooven, om[illegible] mensch Hem niet zou kunnen leeren kennen zoo als noodig is, als God-zelf ons deze heilzame kennis niet had medegedeeld.

Zij [illegible] menschen, die de Kerk tot meer gezonde [illegible] zoekt te brengen met deze woorden: »Wat is [illegible] vijandig dan te zoeken zich door de rede boven de rede te willen verheffen? En wat is meer het geloof meer vijandig dan van niet te willen gelooven wat men door de rede niet bereiken kan?" En zij houdt niet op met hen te verhalen dat het geloof zich niet steunt op de rede, maar op het gezag, omdat het op geene wijze voegzaam zou zijn dat God tot de menschen sprekende Zijne woorden door redeneeringen bevestigde, even als zou men kunnen weigeren aan hem te gelooven: maar Hij heeft gesproken zoo als voegzaam was, als opperste regter van alle dingen, die niet moet redeneeren, maar een uitspraak doen.

De Kerk verklaart openlijk, dat de eenige hoop op zaligheid voor den mensch in het christelijk geloof geplaatst is; dat de waarheid onderwijst, de duisternissen van de onwetendheid door den glans van zijn licht verjaagd en door de liefde werkt, en dat deze hoop in de Katholieke Kerk geplaatst is, welke, terwijl zij de ware godsdienst handhaaft, de sterke schuilplaats van het geloof en de tempel van God is, waar buiten niemand, tenzij hij de verontschuldiging had van een onoverwinnelijke onwetenheid, hoop kan hebben op het leven en de zaligheid.

De Kerk leert en verkondigt, dat zoo men somtijds de menschelijke wetenschap gebruiken kan, om de goddelijke uitspraken te bestudeeren, de rede daarom niet met trotschheid zich het regt moet aanmatigen, om als meesteresse te bevelen, maar dat zij als een gehoorzame en onderworpen dienaresse gehoorzamen moet uit vreeze van op haren weg te verdwalen en door het volgen van de aaneenschakeling der uitwendige woorden het licht der inwendige deugd en het regte pad der waarheid te verliezen. Men mag daaruit niet afleiden, dat er geen godsdienstige vooruitgang in de Kerk van Christus bestaat. De vooruitgang bestaat en is zeer groot, maar het is de ware vooruitgang des geloofs en niet de verandering. Het verstand, de wetenschap en de wijsheid van allen, zoowel als van ieder in het bijzonder, moet groeijen en groote, zeer groote vorderingen maken, opdat men klaarder leere begrijpen wat men vroeger slechts duister geloofde, opdat het nageslacht het geluk hebbe te begrijpen, wat de oudheid vereerde zonder het te begrijpen, opdat de edelgesteenten van de goddelijke leer bewerkt worden, tot gebruik geschikt gemaakt, en dat zij zich met sierlijkheid, glans en schoonheid verrijken, maar altijd op dezelfde wijze, dat is te zeggen in dezelfde leer, in denzelfden zin, in dezelfde bestanddeelen, zoodat men, hoewel nieuwe uitdrukkingen gebruikende, echter geen nieuwe dingen zegt.

Wij meenen nu, beminde zonen en eerwaardige broeders, dat niemand zich verwonderen zal ons, de pligt van ons opperpriesterschap en van ons souverein regt [illegible] leer vervullende, op nieuw van droevige dwalingen te hooren spreken, even noodlottig voor de godsdienst als voor de maatschappij, om uwe bisschoppelijke werkzaamheid aan te sporen ze uit te roeijen. Daar de vijand niet ophoudt het onkruid onder het goede zaad te zaaijen, mogen wij die door de beschikking der goddelijke Voorzienigheid tot het bebouwen van den akker des Heeren geroepen en aan het hoofd van zijn gezin geplaatst zijn als trouwe en omzigtige dienaren, geen oogenblik verwaarloozen de pligten te vervullen, die van onze apostolische bediening onafscheidbaar zijn.

(*Wordt vervolgd.*)

Het piëtistiesch-reaktionnair ministerie.

III.

Wanneer den heer Groen wordt toegevoegd, dat in al zijne geschriften de meest vijandige geest ten aanzien der Katholieke Kerk en hare belijders hier te lande doorstraalt, dan kan men er staat op maken, dat hij met zekere hem ongewone heftigheid deze beschuldiging van zich zal afwerpen. Hij zal er zich dan op beroepen dat hij dikwijls die Kerk geprezen heeft, daar zij vele den Christen dierbare waarheden ongeschonden in haren boezem bewaard heeft; dat hij altijd sprak »in conciliatoiren toon;" dat hij steeds »eene goede verstandhouding tusschen Protestanten en Roomsch-Catholieken eene der gewigtigste aangelegenheden van het land geacht" heeft en dat den Katholieken »regt en billijkheid te doen wedervaren, zijn opregte wensch is (*Adviezen* 1849, blz. 71)," dat die hem iets anders toedichten, [illegible] zijne bedoelingen miskennen, dat hij zelfs »toenadering beoogd heeft tusschen Roomschen en Onroomschen, vereeniging tegen radicalisme en ongodisterij," en wat dies meer is. Fraaije woorden; doch ijdele en nietsbeteekenende klanken insgelijks, daar zij door tallooze betuigingen van bitteren haat, waarvan al de werken van den heer Groen overvloeijen, daar zij, nog meer dan door die betuigingen, door het geheel van zijne beginselen te schande gemaakt worden. *Verba ac voces, praetereaque nihil.* Men kan ook daaruit opmaken, welke waarde men te hechten heeft aan verklaringen, als die waarmede de sluitingsrede van ll. Zaturdag opgeluisterd werd, aan de verklaringen van het ministerie van den heer van der Brugghen, die het zich tot eene eer rekent den heer Groen »als leidsman te volgen," dat de regten van allen zullen gehandhaafd en dat vooruitgang op de baan van staatkundige ontwikkeling zal bevorderd worden. Zien wij slechts wat de fraaije woorden van den heer Groen beteekenen!

»Vereeniging tusschen Roomschen en Onroomschen" verlangt hij »tegen radicalisme en ongodisterij." En hoe verklaart hij niettemin »de opkomst en voortgang van het ongeloof," dat de bron is van het radicalisme? Hij verklaart die »uit de natuur zelve van het Pausdom!" »Eene godsdienst, *welke God onteert*, leidt tot ongodisterij (*Ongeloof en Revolutie*, blz. 165)." Ziedaar. En wie denkt er nu nog aan, dat de uitnoodiging tot »vereeniging tegen radicalisme en ongodisterij" gemeend zou kunnen geweest zijn? Welk Katholiek, die bij zulke smaadtaal nog iets anders gevoelt dan diepe verontwaardiging? Zijne godsdienst — »eene godsdienst, die God onteert," en die dan ook noodzakelijkerwijze tot »ongodisterij," tot Godverzaking leiden moet! Het gehoond gevoel wendt zich af van hem, die, met zulke lasterlijke woorden op de lippen, nog de hand tot »vereeniging" durft aanbieden; en hem, gelijk betaamt, beoordeelende, niet naar zijne houding in een oogenblik van verlegenheid, dat hij de ondersteuning der Katholieken behoeft, maar naar hetgeen hij, in eene kalme stemming, als zijne overtuiging, in een wijsgeerig geschrift ter nederschreef, erkent de Katholiek in hem den geslagen vijand van wat hem het liefst op aarde is, van de Kerk van Christus, welke hij lastert en zoekt te verguizen.

En dan zijn onderzoek voortzettende, verneemt hij nooit ten aanzien dier Kerk en hare belijders hier te lande eene andere taal uit zijn mond dan die van den bittersten vijand. Slechts dan matigt hij haar, wanneer politieke kansrekening hem daartoe noopt; doch wanneer hij, om den wille des oogenblikkelijken belangs, de Kerk en de Katholieken niet te sparen heeft, dan verraadt elk zijner uitdrukkingen wat ten hunnen opzigten in zijn hart omgaat.

De Paus, het zigtbaar opperhoofd der Kerk, nimmer wordt hij anders aangeduid dan als »de Antichrist van Rome (*Ongeloof en Revolutie*) blz. 178; doch *passim*);" hare »geloofsdaden" zijn »martelvuren (*auto-da-fés*)." »Daarom, zoo laat hij dan ook op die booze beschimping volgen, om het protestantsch gedeelte der Natie in vuur en vlam te ontsteken tegen die Kerk, welker »geloofsdaden martelvuren" zijn, »daarom, zoo haar overwonnen banier in onze dagen weer vrijelijk opgeregt wordt, het meerendeel der Natie is nog ongezind zich voor haar te buigen; het vergeet niet dat de bodem met martelaarsbloed is doorweekt; het begeert niet al te zeer te worden getergd; er zou een ontwaken [illegible] vete plaats kunnen hebben (*Bijdrage tot herziening der Grondwet in nederlandschen zin*)." De [illegible] Dat den Katholieken het genot der [illegible] te geven, »tergend" is, voor »het meerendeel der Natie!" Doch vervolgen we onzen weg. Het herleven der [illegible] hoe dat dan te beschouwen? »Wat is [illegible] ijver, welke zich in de Roomsche Kerk openbaart? is die enkel aan bijgeloof te wijten, of moet daarin een loffelijke wederstand tegen ongeloof en een overgebleven gehechtheid aan grondwaarheden des christelijken geloofs worden erkend?" Hoor hoe de heer Groen die door hemzelven aldus gestelde vraag beantwoordt: »Zoo veel is zeker, zoo zegt hij, dat deze verjeugdiging van het Papisme met de terugkeering der meest lasterlijke bijgeloovigheden gepaard is; dat, waar Rome gebied voert, vervolging, naar de tijdsomstandigheden gewijzigd, gezien wordt; dat zij tot hernieuwing van vroegere schriktooneelen den wil heeft (*Ongeloof en Revolutie*, bl. 406)." Wij hebben deze woorden niet toe te lichten; wij verachten ze te diep om ze te weerleggen: wij hebben slechts in het licht te stellen de beginselen, welke het hoofd der partij, die thans aan de Regering is, »in openbaar gemaakte geschriften als de zijne erkent." Welke houding zij moet aannemen tegenover dat Rome, »dat tot hernieuwing van vroegere schriktooneelen den wil heeft," laat zich denken en zal later, straks reeds, eenigzins nader uitkomen. Hier echter nog iets vooraf, opdat het blijke van welke middelen zij zich bediend heeft, om »het meerendeel der Natie" sedert lang tegen datzelfde Rome op te ruijen. »Er zijn Protestanten, aldus de heer Groen, die een gruwel hebben van den afgodischen en vervolgzieken aard der Roomsche Kerk.... Bovendien vergete men de gemoedsstemming niet van het meerendeel der Natie. Dit toch is, ook waar het niet Christelijk bleef, bij overlevering nog anti-Catholijk.... Er zijn herinneringen met Neerlands historie

onafscheidelijk zamengevlochten (1); de bloedraad en de [illegible]en; de tachtigjarige krijg; de onmenschelijkheden in Frankrijk en in de valleijen van Piëmont tegen Hugenooten en Waldenzen, dat is, ook tegen onze voorvaderen of de betrekkingen van onze voorvaderen gepleegd; deze en dergelijke trekken van Roomsch-Catholijken ijver zijn nog in het Volksgeheugen geprent. (*Bijdrage*, enz.)." *Quis temperet a lacrymis!* Neen, het is niet waar, wat gij daar zegt. Van al wat wij uit uwe »openbaar gemaakte geschriften" aanhaalden, zouden wij hetzelfde getuigen en onze getuigenis met bewijzen kunnen staven. Maar hier willen wij het u zeggen, dat gij op eene te verregaande wijze met de waarheid speelt. Hier belastert gij niet alleen de Katholieke Kerk en hare kinderen: hier belastert gij gansch het nederlandsche volk. Neen, het is niet waar, dat altijd de smartelijke herinneringen aan het verledene bij dat volk levendig waren gebleven. Het protestantsch gedeelte van dat volk herinnerde zich evenmin wat vroeger met onverantwoordelijke ligtzinnigheid of met verachtelijke kwade trouw ten laste van de Katholieke Kerk verteld werd, als zijn katholiek gedeelte zich herinnerde de onmenschelijkheden van Sonoy in Noord-Holland, of den verraderlijken moordaanslag op Musius, of de wreedheden der Watergeuzen, of den moord der martelaars van Gorkum, of de vele vernederende bladzijden in de plakkaat-boeken, die, als een onuitwischbaar gedenkteeken, getuigen van vroegere vervolgingszucht, eeuwen lang bot gevierd, tegen verslagene en magteloos gemaakte landgenooten. Die herinneringen, God dank, bij den een en bij den ander waren zij uitgewischt; en vergeten was het leed, en de harten waren tot één gekomen, en de handen in één geslagen. En één was het volk van Nederland, dat, afkeerig van al wat verdeelen kon, met gelijke inspanning werken wilde, opdat het allen even dierbare Nederland bloeijen en gelukkig zijn mogt. Maar dat was u en uwen geestverwanten eene ergernis! De bloei van Nederland, gevestigd op de eensgezindheid zijner burgeren, was het graf van uwe verkeerde hartstogten en van uwe partij-inzigten, van uwe heerschzucht. Zou die voldaan worden, dan moest de eensgezindheid verbroken, dan moest verdeeldheid heerschen, dan moesten burgers tegen burgers in het harnas gejaagd worden en dan kondet gij u als het hoofd en den aanvoerder van eene der partijen geldend maken. Toen hebt gij weer, gij en de uwen, die noodlottige herinneringen opgerakeld; toen hebt gij weêr de vlam der uitgedoofde driften van voorheen van uit de asch aangeblazen; toen hebt gij dagelijks het eens geprikkelde gevoel nog meer geprikkeld en ten laatste overprikkeld zóózeer, dat gij het nu, op uw magtwoord, tot de onzinnigste uitspattingen in staat rekent. Zóó is Nederland geworden, wat het thans is; het goede volk echter, dat gij en de uwen in het vuur jaagt ten broedermoord, wilde niets, begeerde niets liever dan eensgezind en gelukkiger te zijn. Maar dat wildet gij niet. Wat in 1795 geschiedde, heette, »de dwaze grillen van een God verloochenend geslacht (*Bijdrage*, enz.). »En zoo gij de Katholieken noemdet, het was slechts om hen te beschimpen. Nog eene aanhaling ten bewijze. Ondanks »de dwaze grillen in 1795 van een Godverloochenend geslacht" moet de Roomsche Kerk tegen Jansenisten en Rongianen beschermd worden. Doch waarom? »Niet omdat de voorstanders van het Jesuitisme en beeldendienst, maar het oordeel van den Staat, voorstanders zijn der waarheid; maar omdat het overbekend is en uit het Concilie van Trente bewijsbaar, dat Rome de leer der vrije genade verwerpt en aan het nederbuigen voor hout en steen uitermate gehecht is (*Het regt der Hervormde Gezindheid*, blz. 101)." Zie daar op welken grond, wij dan nog aanspraak mogen maken op bescherming van den Staat.

»Dezulken, niet waar? verdienen dan ook niets anders dan dat op hen toegepast worde de maatregel, die elders wordt voorgesteld. »In de scheuring van het rijk in 1830 ligt eene les, toepasselijk voor het rijk, gelijk het nu zamengesteld is. Of is er thans geen gewest welks innige vereeniging met Holland op wederzijdsche opoffering berust, van hetgeen niemand op den duur opofferen wil? Ik bedoel Noord-Brabant. De generaliteits-landen zijn in 1795 geëmancipeerd; doch, wil men dit verkregen regt, *hetwelk niemand betwist* (!!), bevestigen, door voortdurende zamensmelting met ongelijksoortige gewesten, dan zal of, gelijk vroeger om België, evenzoo in het vervolg om eene provincie, ook het dierbaarste belang van Oud-Nederland worden ontkend; of wel haar onafhankelijkheid, in naam behouden, zal inderdaad, tengevolge eener reactie, die niet onmogelijk is, geheel of gedeeltelijk verloren kunnen gaan. *Neen, men geve aan Noord-Brabant en aan Limburg, in ons en in hun belang, een afzonderlijk bestuur. Aldaar zou, behoudens de verkregene regten der protestantsche gemeenten en der Protestanten, aan de roomsche godsdienst*, VOORRANG EVENZEER ALS VRIJHEID *worden verleend, en in de regten der Provinciale Staten, naar de tijdsbehoeften ontwikkeld, zou men spoedig den grondslag der aloude, geliefde, en krachtvolle vertegenwoordiging terug gevonden hebben. Aldus zou, op kleinere schaal, de Staatkunde worden gevolgd, wier verzuim in* 1815 *onzen val in* 1830 *heeft berokkend* (*Bijdrage*, enz.)."

Daar hebben wij dan het praktisch besluit van al het voorgaande, in twee woorden zamen te vatten. Koloniseer de Katholieken in Noord-Brabant en Limburg en sluit ze in die provinciën af als paria's, als een nietvolk. Maar mij en den mijnen Voorrang en Heerschappij in de overige negen provinciën, gelijk wij daar voorrang hadden en heerschappij voerden vóór »de dwaze grilleg van een in 1795 God verloochenend geslacht." »Het zoude te bezien staan, zegt de heer Reesema (*Mr. Groen van Prinsterer en zijne leer*), of de Katholieken en Protestanten in Noord-Brabant en Limburg zich op die wijze als *pays perdu* zouden willen doen op- en afsluiten." Ja, dat zou te bezien staan. Maar wat stoort zich daar aan het fanatismus van den sektaris?

En nu onze konkluzie: Een deel van het ministerie is homogeen met den heer Groen. Deelt het nog, als tot dusverre zijne in herinnering gebragte beginselen en inzigten? of zal het ons het schouwspel geven van wat de heer Groen zoo kernachtig noemt, »*te cynisme des apostasies?*"

De *sluitingsrede* geeft den *IJsselbode* o. a. het volgende in de pen:

»Er wordt dus in bevestigd, wat men reeds wist, namelijk, dat de wet op het onderwijs aanleiding heeft gegeven, of liever als het middel is aangegrepen door deze of gene camarilla, om het ministerie van Hall te doen vallen. Gold het de zegepraal van beginselen waaromtrent tusschen de Regering en de wettelijke Vertegenwoordiging des lands geschil bestond, men zou het zich kunnen begrijpen. Maar neen; de Regering kwam al nader en nader tot het gevoelen der overgroote meerderheid van de Tweede Kamer, dat namelijk het openbaar onderwijs zich zorgvuldig behoort te onthouden van op godsdienstig en kerkelijk gebied te treden. Nog een kleine stap, nog aanvulling van een paar leemten, en de wet op het lager onderwijs ware, in gemeen overleg tusschen de Regering en de Vertegenwoordiging, tot stand gekomen.

»En wat werpt men nu op als oorzaak, dat die gewenschte uitkomst is tegengehouden?

»Het verlangen des Konings!

»Men doet den Koning optreden, niet als scheidsregter tusschen zijne ministers en de vertegenwoordiging, maar als *partijhoofd* de grieven der petitionnarissen omhelzende, en *tegen* het gevoelen zijner regering, *tegen* het gevoelen der vertegenwoordiging eene andere regeling voorstaande.

»De voorstelling is hoogst inconstitutioneel. Die voorstelling *kan* niet waar zijn, *mag* niet waar zijn. De Koning staat en *moet* staan buiten den kring der debatten, *buiten* en *boven* de geschillen, die zijne onderdanen verdeeld houden, *buiten* en *boven* de partijen die zich vormen. De onschendbaarheid des Konings brengt mede, dat Hij als een volkomen onzijdig en onpartijdig magthebber ten allen tijde moet kunnen tusschen beide komen, om, hetzij door het ontslaan zijner ministers en het kiezen van anderen, hetzij door de ontbinding der Staten-Generaal, geschillen tot beslissing te brengen, die in den boezem der wetgevende magt bestaan. De constitutionnele Koning is — gelijk de heer Guizot het zoo juist uitdrukte — de *opperste scheidsregter*. Maar Hij kan dan ook nooit *regter* en *partij* te gelijker tijd zijn. De regter moet zich houden *buiten* de geschillen waarover hij regt te spreken zal hebben, en het is de koninklijke waardigheid vernederen, het is de hand steken naar de kroon, zoo de verantwoordelijke ministers optreden in een of ander geschil, den naam des Konings in hunne banier schrijvende, en zich verschillende achter des Konings verlangen of des Konings wil.

»Op welk een onhoudbaar, inconstitutioneel standpunt brengt men het koningschap niet? — Stel — hetgeen waarschijnlijk is — dat het middel niet wordt goedgekeurd door de Staten-Generaal, hetwelk men zal voorstellen om aan de petitionnarissen voldoening te geven, —, zal men dan niet den schijn hebben uitgelokt alsof de Koning moet bukken voor den wil der vertegenwoordiging? — Hoe kan de Koning, zoo Hij niet geheel vrij blijft en geene partij heeft gekozen, later eene wet bekrachtigen strijdende met het *verlangen* dat men thans, als van Hem uitgaande, opgeeft?

»Ziet, dit is juist de edele, de hooge roeping van het constitutionele koningschap, dit is de majesteit der kroon, dat de onschendbare Koning, wien geen verwijt kan of mag treffen, als onpartijdig regter buiten alle geschillen en alle debatten worde gehouden. *De Koning kan geen kwaad doen.* Dit is de grondregel van het constitutionele regeerstelsel. Maar zal die regel niet geschonden worden, dan moet men ook den Koning niet voorstellen als de bewerker van hetgeen in de oogen van dezen of genen zijner onderdanen *kwaad is*. De ministers moeten de verantwoordelijkheid dragen voor al wat er gebeurt. Zoo deze ministers optreden met andere bedoelingen, dan die van het ministerie van Hall, zij moeten die bedoelingen regtvaardigen door het blootleggen hunner beginselen, en door aan te toonen, dat, naar hunne overtuiging, daardoor het belang des lands het meest zal worden bevorderd.

»*Wacht op hunne daden*, heeft men ons toegeroepen. Welnu, de eerste daad was de sluiting der zitting, het vernietigen van een jaar arbeids; de tweede daad is het verloochenen, het schenden van het konstitutionnele grondbeginsel, dat de ministers verantwoordelijk zijn.

»Wil men nog meer blijken van reactie?"

Men leest in de *Arnhemsche Courant:*

»De houding van ons nieuwe ministerie bij de sluiting der zitting van de Staten-Generaal was, zoo als men dat verwacht had.

»*Dulce canit fistula.* Zoet is het gefluit van den vogelaar.

»Waarom moest de zitting zoo vroegtijdig gesloten worden? Waarom is het vorige ministerie door het tegenwoordige vervangen? Welk plan van regering, welke rigting zal men volgen? — Dat zijn echter vragen die nog even duister blijven als te voren.

»Met eenige onbepaalde, zinledige phrases heeft de regering gemeend te kunnen volstaan, phrases, die voor zoo ver zij nog iets uitdrukken, evenzeer tegen constitutionnele begrippen als tegen het gezond verstand aandruischen.

»Een beknopt commentaar zal toereiken om dit oordeel te staven. De sluitingsrede luidt:

»»Deze zitting, die vroeger dan naar gewoonte reeds heden zal gesloten worden, is evenwel, dank uwen ijver, niet onvruchtbaar geweest."

»*Waarom* zal de zitting vroeger dan naar gewoonte gesloten worden? — Een veelbeteekenend stilzwijgen wordt omtrent dit punt in acht genomen. Trouwens, ieder weet het. Het is, omdat de regering, bewust van hare onmagt en impopulariteit, al dadelijk zich wilde haasten elke gelegenheid af te snijden om van haar verklaringen en verantwoording te vragen.

»Toen de woorden: »deze zitting is, dank uwen ijver niet onvruchtbaar geweest?" — geuit werden, ontstond er een homerisch gelach onder de 25 aanwezige leden der Staten Generaal, zóó, dat de nieuwbakken minister van Binnenlansche Zaken schier zijne contenance verloor.

»Niet *onvruchtbaar* geweest! — En de gansche zitting heeft niets, zegge *niets*, opgeleverd, dan een *half* wetje tot regeling der tucht op de koopvaardijschepen, waarvan de andere helft nog in de maak is."

Der Wöchentliche Seebote, die te *Milwaukee* in N.-Amerika uitkomt, geeft in zijn Nommer van 4 Junij een breedvoerig verslag van eene plegtige processie te Greenbay, waaraan ruim 4000 menschen van allerlei nationaliteit, Hollanders, Franschen, Duitschers, Italianen, Amerikanen enz. deel namen, ter gelegenheid dat er eene nieuwe kerkklok werd ingezegend.

Een schrijven uit Greenbay van den 12ⁿ Junij meldt ons, dat daarbij 600 nederlandsche Katholieken, voor 't grootst gedeelte uit Noord-Brabant, tegenwoordig waren. »Sinds eenigen tijd neemt het aantal, zoo luidt de brief, »van uwe landgenooten alhier aanmerkelijk toe. In onze »stad en omstreken is dit cijfer sinds kort verdubbeld. »Zij hebben nog geene eigene kerk; maar zij bezoeken »de kerk der Duitschers, wier pastoor hollandsch spreekt, »zoodat zij ten aanzien der godsdienstige aangelegenheden hier wèl zijn. Ik moet er bijvoegen, dat, over het »algemeen genomen, uwe landgenooten goede Katholieken »zijn. Er zijn er eenigen bij, die ongelukkig alle geloof »verloren hebben. Maar al de overigen behouden met »het voorvaderlijk geloof, de voorvaderlijke zeden en »gewoonten. Sinds zij een priester hebben, die voor hen »predikt, komen zij ijverig ter kerk, zoodat zij reeds »te klein wordt.

Onze korrespondent besluit zijne mededeeling met het berigt, dat het protestantsche blad: »*The advocate*," de processie besprekende, daarvan getuigt, dat »zij de Protestanten had behaagd en ingenomen, die nooit zulk »een indrukwekkende plegtigheid in Amerika hadden »gezien."

Wij stippen ook deze bijzonderheid aan, die niet weinig afsteekt bij de procedures, die bij ons te lande worden ingesteld tegen processiën gehouden in uitsluitend katholieke dorpen, en zelfs tegen de begrafenisplegtigheden, die op de kerkhoven plaats hebben, en waardoor men ons tracht te verhinderen de asch onzer dierbare afgestorvenen, naar het voorschrift onzer Kerk en naar de behoeften van ons geloof, toe te vertrouwen aan de rustplaats, waaruit ze eenmaal ten jongsten dage tot het eeuwig leven verrijzen zal.

Men schrijft ons uit Delft:

»Was, nu twee maanden geleden, de gemeente der St. Josephskerk alhier verblijd, dat zij in den persoon van den Wel Eerw. heer Albertus Nicolaas van Meurs wederom een wakkeren pastoor aan haar hoofd geplaatst zag, aangenamer nog was het haar, op 27 Junij ll., zich te vereenigen met de vreugd van dezen nieuwen Herder! Want vijf en twintig jaren waren er verloopen sinds de waardige man zich door 't H. Priesterschap aan de dienst

(1) Die „herinneringen," gelijk wij later zullen zien, moesten weer de grondslag worden van Nederlands politiek bestaan.

van God en van zijn evenmensch heeft toegewijd; en die plegtige gelofte! trouw en eerlijk heeft hij ze vervuld! Getuigen zoovele gemeenten van ons Vaderland, kleinen en grooten waar »pater van Meurs" de troost en steun der armen, de vermaner der rijken, de leeraar en vriend van allen was. Aan Delft, waar hij dit eeuwfeest beleven mogt, was het voorbehouden de tolk te zijn van zooveel dank en toejuiching, en die eervolle broederpligt is vervuld met al die hartelijkheid en ongekunstelde liefde, die aan onze goede delftsche Katholieken eigen is. 't Was voorzeker een gevoelvol oogenblik voor den jubilaris, toen hij daar, in die smaakvol versierde kerk, te midden van een talrijke, uit alle oorden des lands zamengevloeide priesterschaar, het onbloedige offer opdroeg en 's Hoogste zegeningen afsmeekte voor die gemeente zoo gehecht aan hare leiders, en die Hem bij zijn kortstondig verblijf alhier reeds zoo eigen en dierbaar geworden was. Moge zij den waardigen pastoor nog lange jaren bezitten, moge zij groeijen en bloeijen onder zijn verstandig en liefderijk beleid! Dan zal dit eeuwfeest des priesters, dat tevens een inwijdingsfeest was voor den nieuwen herder, in deze stad nog lang dankbaar herdacht worden!

Men leest in de *Haarlemsche Courant*:

Naarmate de dag naderde, bestemd voor de plegtige en feestelijke onthulling van het standbeeld van Haarlems beroemden burger, *Laurens Janszoon Coster*, den uitvinder van de voortreffelijkste aller kunsten, de boekdrukkunst, gevoelde Haarlems burgerij meer en meer de behoefte om, door het oprigten van een of ander tijdelijk gedenkteeken, hare innige vreugde en dankbaarheid over het feest, dat gevierd zal worden, aan den dag te leggen.

De commissie uit Haarlems ingezetenen, die is opgetreden om de tolk te zijn van hare stadgenooten, heeft de treffendste bewijzen ondervinden, dat die gevoelens onder alle standen der maatschappij zijn doorgedrongen.

Daaraan is het te danken, dat het huldeblijk van Haarlems burgerij gedurende de Costers feestdagen, den duizenden vreemdelingen, die men dan binnen Haarlems oude vesten mag verwachten, luide zal verkondigen, hoe hoog de burgerij waardeert, alles wat gedaan werd om Neerlands eer in Costers uitvinding te handhaven.

Dat huldeblijk, waarvan men het ontwerp en de teekening verschuldigd is aan den niet algemeen genoeg gewaardeerden kunstzin van onzen stadgenoot, den heer L. P. Zocher, en dat zal worden opgerigt door den belangloozen ijver van den ontwerper en diens vriend, den heer C. Lieste, kunstschilder alhier, is de zigtbare voorstelling dezer gedachte: *uit Haarlems bloemhof ging het licht op over de aarde.*

Om dit schoon en veel omvattende denkbeeld met dezelfde stoutheid weer te geven, waarmede het ontworpen werd, zal, om van geene afmetingen te gewagen, de bol die de aarde voorstelt, niet minder dan acht nederlandsche ellen middellijn en het geheele monument, met inbegrip van de kolossale zon, die den wereldbol bestraalt, eene hoogte van een en twintig nederlandsche ellen hebben. Voorts zal de aardkloot, die als zoodanig gemakkelijk zal zijn te herkennen, zoowel aan de afbeelding der verschillende landen en zeeën, die haar bedekken, als aan den dierenriem, die haar als een hemelblaauwen gordel omsluit, schijnen te zweven boven een grootschen bloemhof, zamengesteld uit weelderige heester- en bloemgewassen, die bijeengebragt en geschikt zijn op een achtzijdig voetstuk, voorzien van toepasselijke opschriften en zinnebeelden, waar langs zij in kwistigen overvloed afdalen tot op de twee breede trappen, die het voetstuk omgegeven, en eene oppervlakte beslaan van twee honderd vijf en twintig vierkante nederlandsche ellen.

Mag men met grond verwachten, dat dit huldeblijk bij dag een grootsch en prachtig schouwspel zal opleveren, men stelt zich voor dien indruk nog te verhoogen door, in den avond van den 17den Julij e. k., als wanneer de wereldbol werkelijk door de daarboven geplaatste zon zal worden verlicht, in de offervazen, die op lage voetstukken langs de hoeken van den ondersten trap geplaatst zullen zijn, zoowel als aan den bovenkant van den bol, bij korte tusschenpoozen, bengaalsch licht te ontsteken, en daardoor het huldeblijk en den geheelen omtrek met afwisselende kleuren te verlichten."

Z. M. heeft den heer F. baron von Reiffenburg benoemd tot ridder der Orde van de Eikenkroon.

H. M. de Koningin weduwe is gisteren onze hoofdstad doorgereisd, komende van 's Gravenhage en zich begevende naar Soestdijk.

Wij vernemen, dat de inteekening op de Koninklijke Nederl. Stoomboot-Maatschappij het vereischte kapitaal heeft opgeleverd.

Heden ochtend ten 3½ ure is, gedurende het alstoen heerschende geweldige onweder, de bliksem geslagen in den watermolen, aan den wegzijde van Sloterdijk, waardoor op drie kanten het riet en eenige spanten verbrand werden, ofschoon men gelukkig den molen behouden heeft dank de rotsbeeldelooze bereidvaardigheid der brandweer in het stuiten der vlammen.

Gisteren voormiddag ten 10 ure is per spoortrein uit Haarlem alhier onder behoorlijk geleide aangekomen en naar de cellulaire gevangenis overgebragt Jhr. M. Salvader.

Z. M. heeft benoemd tot ridders der orde van den Nederl. Leeuw, de heeren: E. de Waal, H. A. van der Poel en G. H. Uhlenbeck; tot Hoogstd. adj. in buitengew. dienst de gen.-maj. J. van Swieten; alsmede mr. C. Visscher op zijn verzoek eervol ontslagen als lid in den Raad van Ned. Indië, behoudens aanspraak op pensioen.

HAARLEM, 8 Julij. In de bijeenkomst van de Staten van Noord-Holland zijn, als leden van de eerste Kamer der Staten-Generaal herkozen, de heer v. Beek Vollenhoven, met 53, en de heer v. Wessem, met 50 stemmen van de 58 tegenwoordige leden.

De heer Jolles heeft verlof verzocht, om van Ged. Staten inlichting te vragen omtrent het advies, betreffende de nieuwe belasting van de gemeente Amsterdam. De heer Boot heeft gemeend, dat de heer Jolles geenszins daartoe geregtigd is. De heer van Akerlaken heeft, bij wijze van motie van orde, voorgesteld, dat de heer Jolles zijn voorstel ter griffie zou nederleggen. De heer Koenen heeft het wenschelijk geacht, dat de heer Jolles daarbij van zijne bedoeling zou doen blijken. De heer Heemskerk heeft zich tegen de motie van orde verklaard, die ten slotte, met 57 tegen eene stem, is aangenomen. Het voorstel zal alzoo ter griffie worden nedergelegd en aanstaande Vrijdag zal daarover worden beraadslaagd.

'sHERTOGENBOSCH, 8 Julij. De Prov. Staten zullen aan den aftredende heer Staatsraad-Kommissaris in dit gewest, mr. A. J. Borret, als aandenken een prachtig geschenk in zilver aanbieden.

BREDA, 8 Julij. Gisteren werd alhier het 50jarig bestaan van het R. Katholijk burger-weeshuis gevierd. Des morgens ten 8 ure begon het feest met eene godsdienstoefening; daarna had er een optogt plaats van al de kinderen in het gebouw aanwezig, waarvan elk een standaard droeg, welke met den naam prijkte van een der regenten die sedert de oprigting van het gestigt met het beheer zijn belast geweest. Na dien optogt hield de president van het kollegie van regenten, de heer J. Mastboom, eene, eene gepaste toespraak tot de weezen en haalde daarin, onder anderen aan, dat het der regenten eenige doel was om hen tot waardige nuttige leden van de maatschappij te vormen. Des avonds werd het versierde binnenplein van het gestigt geillumineerd, onder het spelen der muzijk van de harmonie *Vlijt en Volharding* aan de regenten, zoowel als aan de kinderen, een luisterrijk souper aangeboden, waarmede deze voor die inrigting zoo heugelijke dag een einde nam. *(N. R. Ct.)*

OOSTERHOUT, 8 Julij. De Raad dezer gemeente heeft in zijne op heden gehouden vergadering besloten, zich tot Z. M. den Koning te wenden, ten einde te verzoeken dat de aangevraagde koncessie tot aanleg van eenen spoorweg van Breda over deze deze stad en Gorinchem naar Utrecht moge worden toegestaan.

ARNHEM, 9 Julij. In eene bijzondere zamenkomst der prov. Staten van Gelderland, waaraan 51 leden deel namen, is met acclamatie besloten den heer jhr. L. C. J. van Nispen, sedert 39 jaren lid der Staten en gedurende 25 jaren lid van het kollegie van Gedep. Staten, een blijvend aandenken van achting en erkentelijkheid aan te bieden. *(Arnh. Cour.)*

VLISSINGEN, 7 Julij. De bisschop van Haarlem heeft twee dagen in deze gemeente vertoefd om het Sakrament des Vormsels toe te dienen, is toen naar Middelburg en Veere vertrokken, en zal zich van daar naar Goes en Zierikzee, en de verschillende dorpen, waar Roomsch-Katholieke Kerken bestaan, begeven. *(Amst. Cour.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Julij. De *Moniteur* verklaart de tijding, dat Keizer Napoleon den Keizer van Oostenrijk te Bregentz zal bezoeken, voor ongegrond.

De wet op het regentschap is door den senaat met algemeene stemmen aangenomen.

— Admiraal Odet-Pellion is uit de Krim te Konstantinopel aangekomen.

— Een brief uit Milaan van 3 Julij meldt, dat de troepenbeweging in Lombardije het gevolg was van een valsch alarm. Men wist dat Mazzini in Zwitserland was en een nieuwe opstand te weeg wilde brengen. Maar alles werd weder kalm toen men vernam dat het hoofd der italiaansche demogogie te Londen was teruggekeerd na tot de overtuiging te zijn geraakt dat het oogenblik slecht gekozen was.

— Volgens de laatste berigten uit Konstantinopel was daar nog niets bekend van de besluiten der Porte ten aanzien der Hospodar, wier volmagten den 24 verstreken waren. Men begon de waarheid te erkennen van hetgeen reeds zoo dikwijls is aangemerkt over de onmagt der Porte om het hatti-Houmayon toe te passen en over den weinigen ijver, dien de pachaas aan den dag leggen om hare orders uit te voeren: men verwonderde zich dan ook over de vervolgingen met zooveel omslag tegen de verwekkers van onrust en de misdadigers ingesteld, en die op alle plaatsen, waar men geene europeesche diplomatische agenten vond, door eene toegevendheid gevolgd zijn welke veel op medepligtigheid gelijkt.

ENGELAND.

LONDEN, 8 Julij. De Koning der Belgen, vergezeld van den graaf van Vlaanderen en de prinses Charlotte, hebben gisteren het glazen-paleis te Sydenham bezocht.

— Uit hoofde van het regenachtige weder heeft gisteren de wapenschouwing der uit de Krim teruggekeerde troepen niet kunnen plaats hebben en is H. M. genoodzaakt geweest den ganschen dag in het paveljoen te blijven. Men dacht, dat de revue heden ochtend zoude kunnen geschieden. Morgen zullen de troepen hunnen intogt binnen Londen houden. Terwijl H. M. in het paveljoen van het legerkamp bij Aldershot in een gesprek gewikkeld was met den opperbevelhebber der troepen, burggraaf Hardinge, wilde deze opstaan en viel daarbij zoo onzacht op den grond, dat hij onder groote smart en met de meeste voorzigtigheid naar zijne woning in Londen is moeten teruggebragt worden. De engelsche generaals schijnen weinig fortuin te hebben.

— Volgens den *Morning-Post* is een hevige Kafferoorlog op handen. Het blad raadt aan het zenden van de thans beschikbare vreemden-legioenen naar de Kaap de Goede Hoop, om met de wapens de grenzen af te bakenen die de engelsche bezittingen scheiden van die van zekere opperhoofden, wier namen onmogelijk kunnen worden uitgesproken.

— Behalve dat de Vereenigde Staten van Noord-Amerika regtstreeksche betrekkingen aanknoopen met europeesche handelsteden, tot het drijven van den wolhandel zonder tusschenkomst van liverpoolsche kooplieden, schijnt dit zelfde voornemen in Australie te bestaan. Immers uit een verslag van het departement koophandel te Melbourne en Sidney blijkt, dat de handelstand aldaar in Frankrijk regtstreeksche markten zoekt voor zijne wol, en in 1855 50,000 balen op deze wijze zijn verkocht, terwijl engelsche tusschenpersonen slechts 5000 aan Frankrijk leverden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 10 Julij.

BEVALLEN (6 Julij): S. C. van der Weyden, geb. van den Broeke, Z. — (7 Julij): C. S. Scheltema, geb. Luber, D. — R. H. S. Werlemann, geb. Schut, D.

OVERLEDEN (5 Julij): P. van Essen Jr., 84 j. — (6 Julij): P. A. de Lange, 77 j. — J. B. H. Bruinier, 59 j. — F. C. E. Poolmijer, 21 j.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 7 Julij. Stapert, Urania, Suriname. — Melenberg, Livorno Packet, Livorno.

HELVOET, 8 Julij. Kapt. de Geep, Ned. Transportschip Merwede, West-Indië. — Schoolwerth, Brederode, Adajah (?). v. Brouwershaven. — Merriman, Ocean Home, New-Orleans.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅝	Livorno	2/m.	f	89¼
»	zigt.	» 56	Napels	»	»	87
Bordeaux	2/m.	» 55¼	Petersburg	»	»	1.82
»	zigt.	» 55½	Weenen	6 w.	»	34¼
Madrid	3/m.	» 245	Augsburg	»	»	[illegible]
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	»	99
Sevilla	»	» 242	Hamburg	2/m.	»	35
Bilbao	»	» 242	»	zigt.	»	35¼
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	»	11.75
Porto	»	» 41½	»	zigt.	»	11.82½
Genua	2/m.	» 45¾	Rotterdam	»	»	[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 9 Julij. Belg. leent 2½ pc. 55⅝; Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 98; Spanje 1—3 pc. 24 3/16; Binnenl. 3 pc. 39⅞; Romeinen 5 pc. 87⅞; Oostenrijk Met. 5 pc. 83⅜; id. Nat. 5 pc. —.

PARIJS, 9 Julij. Fransche 4½ pc. —.—; 3 pc. 71.65; 3 pc. Spanje —; id. 1¼ pc. —; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 87¼.

LONDEN, 9 Julij. Cons. 95⅜; Spanje buit. 3 pc. 46¼; id. 1¼ pc. 24½; Comité-Bew. 6⅜; Pass. 6⅞; Rusl. 5 pc. 112; id. 4½ pc. 99; Holl. 4 pc. 96½; id. 2½ pc. 66½; Sard. 5 pc. 92½; Braz. 102; Peru 4½ pc. 81¾; Gren. uitg. 7⅜; id. uitstell. 19½; Mexiko 3 pc. 22½; Portugal 4 pc. 46½; Ecuador —; Grieken (blaauwe) —; Turkije —; Wissel op Amst. 11.19.

WEENEN, 9 Julij. Met. 5 pc. 84⅞; id. 4½ pc. 74⅛; Bank-Aktiën 1414; Credit Anst. 384½; Wissel op Londen 10.02; Amst. —; Parijs 119⅛; Goud —; Zilver 3.

BERLIJN, 9 Julij. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 110.

HAMBURG, 9 Julij. Spanje 1¼ pc. 36⅝; id. 3 pc. 23; Rusl. 5 pc. 103½; 3 pc. Mexikanen 13; 5 pc. Sardinië 93; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 9 Julij. 5 pc. Met. 82, 1 pc. Spanje binnenl. 24 11/16; id. 3 pc. 39¾; Wissel op Londen 3/m 118⅝; Parijs 94, Weenen 117¼; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente		8 JULIJ 4½ u. gebl.	9 JULIJ 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	pCt.	64½	64 9/16	a	64½	64½
Dito Dito	3	»	75 15/16	75 15/16	»		
Dito Dito	4	»	94 15/16	94⅞	»	95	95
O. I. Leening 1844	4	»	94⅝	94⅝	»		
Amortis. Syndik.	3½	»	90¼	90¼	»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Aand. Rijn-Spoorw.	4½	»			»		
» Holl. Spoorw.-M.		»			»		
Obligatiën	4½	»			»		
Maatschappij van Weld.	4	»			»		
Aand. Ned. Bank		»			»		
België	2½	»			»		
Dito bij *Rothschild*	2½	»	51⅞	51⅞	»		
Frankrijk, Obligatiën	3	»			»		
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	»	24⅞	24½	»	24⅝	24 9/16
Dito	3	»	46¼	46 9/16	»	46⅝	
Dito Binnenl. à 6/m.	3	»	39 15/16	39¼	»	39⅝	39¼
Coupon-Bewijzen			6½	6⅝	»		
Amortisable Schuld			6 15/16	6⅞	»		
Portugal, te Londen	3	»	44⅛	44 11/16	»	44⅞	44 15/16
Dito Uitgestelde					»		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	103⅞	103⅞	»	104⅛	104
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	102⅝	102⅝	»	102¾	
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	»			»		
Dito	4½	»	98	97¼	»	97½	97¼
Dito bij *Hope*	4	»	88	87⅞	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	»	87⅝	87⅝	»	87½	
Dito bij id. 5de Serie	4	»	96 15/16		»		
Certifikaten te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Certifikaten van dito	6	»	66⅞	66¾	»	67	
Polen, Certifikaten	4	»	80¼	80¼	»		
Dito Aand. met Lot. fl. 500			155¼	155¼	»		
Oostenrijk, Metalliek	5	»	79⅜	79½	»	79⅜	79½
Dito Nationale	5	»	80 15/16	80 15/16	»	81⅛	80 15/16
Dito Nieuwe 1847	2½	»	41 5/16	41⅛	»	41⅛	41⅛
Dito 1851 en 1852	2½	»	41 5/16	41⅛	»	41¼	41⅛
Dito Nieuwe	5	»	86 15/16	86⅞	»	87⅛	86⅞
Dito 1854	5	»	86 15/16	86⅞	»	87⅛	86⅞
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5	»	81⅞	82	»		
Dito	4	»	65	65	»	65¼	
Aand. met Loting fl. 250		»		348	»	354	
Nieuwe dito 1854		f			»		
Pruiss. Aand. 1854	3½	»	200		»		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.					»		
Dito Orig.					»		
Napels, Cert. *Lam en Bouwer*	5	»			»		
Sardinië	5	»			»		
Denemarken, Leen. te Lond.	3	»			»		
Louisiana bij *Hope*	5	»			»		
Brazilien	5	»	99	98	»		
Dito	4½	»		94½	»		
Mexiko	3	»	22 9/16	22½	»	22 9/16	
Dito Onbepaalde	3	»	22 9/16	22½	»	22 9/16	
Peru	4½	»	79⅜	79¾	»		
Grenada, à £ 100	2½	»	18⅞	18¾	»	18 15/16	
Dito Uitgestelde			7¼	7 5/16	»		
Ecuador à £ 100					»		
Venezuela, à £ 100	4½	»	28⅞		»		
Dito Uitgestelde	1½	»			»		
Grieken, te Londen	5	»	6 15/16	6 11/16	»	6⅞	

N. 5 pc. Stieglitz 96, ⅞, 96; O. 95⅞, 96¼, 95½; Prost 83, 88; Rothsch. 168; B. Sp. 40½; Gren. onb. 18¾, 15/16; Ecuador onb. 14 7/16; Grieken onb. 6 15/16, ⅞.

Met uitzondering der oostenrijksche fondsen, welke prijshoudend waren, verkeerde de markt over het algemeen in eene flaauwere stemming.

De beurs sluit in eene zeer flaauwe stemming.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 3½ pCt., Diskonto 4 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 9 Julij.

Tarwe prijshoudend: 127 ℔ o en n. b. Pools. *f* 585; 127 ℔ mindere dito *f* 570; 129 ℔ Geldersche *f* 500; 125 ℔ b. Eijder *f* 490; 126 ℔ Norder *f* 485.

Rogge tot ruim vorige prijzen aan consumptie verkocht: 120, 123 ℔ Amerikaansche *f* 305, *f* 315; 120 ℔ o. Pruiss. *f* 308; 119, 120 ℔ Holst. *f* 290, *f* 293; 115, 116 ℔ n. Inl. *f* 292, *f* 295; 124 ℔ Anclammer *f* 325.

Garst *f* 5 hooger: 113, 116 ℔ j. Deensche *f* 245, *f* 254; 101 ℔ Vriess. winter *f* 200.

Boekweit *f* 10 hooger: 123 ℔ Gordijker *f* 344.

Op 9 weken Olie dadelijk 90; in Aug., Sept., Oct. en Nov. ek. 87 *f*. *Lijnzaad* prijshoudend: 110/11 ℔ Calcutta *f* 352½. *Raapolie* op 6/w. *f* 51½; Vliegend *f* 50¼; 1° Sept. *f* 50, 48½, 9; Oct., Nov. en Dec. *f* 49½, 48½, 9. *Lijnolie* op 6/w. *f* 38¾; Vliegend *f* 37; 1°. Sept. *f* 36¾; Oct. *f* 36¼; Nov. *f* 35, Dec *f* 34. *Hennepolie* op 6/w. *f* 47¼. *Raapkoeken* per 1040 86. 88, 92. *Lijnkoeken* per 104 st. 9, 13.

ROTTERDAM, 8 Julij. Tarwe. 160/2 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 540; 152/2 ℔ Rhijn *f* 445; 156/2 ℔ dito *f* 465, *f* 485. — Rogge. 150/2 ℔ Mekkelenburger *f* 320; 147/2 ℔ Amerikaansche *f* 310; 147/2 ℔ Petersburger *f* 345; 146/2 ℔ Galatz *f* 350.

SCHIEDAM, 8 Julij. Rogge. Verkocht. 144/2 ℔ Reval *f* 309 kt. *f* 312 6/w. — Gerst. 129/2 ℔ Libau *f* 292 6/w.; 130/2 ℔ Pernau *f* 285 6/w. — Moutwijn *f* 21,50, Jenever *f* 27,—; Amst. Proef *f* 28,25, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 9 Julij. *Granen* met weinig handel; Amer. Rogge bedong *f* 10¼ a *f* 10⅜ voor Stockholm *f* 50⅞ p. 70 k°. Van Tarwe vernamen wij geene afdoeningen. Oliezaad voortdurend zeer vast.

Cachou. De geheele voorraad ca. 20000 k°. is op Speculatie genomen. Thans wordt op fr. 26 gehouden. Ca. 100 bn. Jamaica *Piment* zijn voor Enport verhandeld.

Van *Rijst* is heden eene lading ongepeld Arracan verhandeld.

Van *Suiker* zijn 160 bn. Havanna ex. *Boursse d'Anvers* verhandeld; de markt blijft stijgend. Voor Geraffineerd is veel vraag, doch de verhoogde prijzen beletten de omzettingen.

Advertentiën.

(2314) Heden overleed tot mijner en mijner kinderen innige droefheid, na een langdurig en geduldig lijden, na voorzien te zijn geweest der H. Sacramenten der stervenden, mijn geliefde jongste Zoon, de Wel-Eerwaarde Heer MELCHIOR FOLKERT VAN LEUSDEN, R. K. Diaken, in den ouderdom van ruim twee en dertig jaren.

C. L. VAN LEUSDEN.

UTRECHT, 7 Julij 1856.

(2312) Voor de R. K. Kerk te Raalte wordt gevraagd, een bekwaam **ORGANIST**, tevens geschikt om het **onderrigt** en de **leiding** van het Zangerskoor op zich te nemen; salaris *f* 200 's jaars. De betrekking kan dadelijk worden aanvaard. Brieven aan het adres van den ondergeteekenden.

RAALTE, 8 Julij 1856. — W. KUTSCHRUTTER, Secretaris-Kerkmeester.

Jufvrouw STEULTJES, geboren JONKER, Rozengracht bij de Ravenbrug, te Amsterdam, is door den **GOLDBERGERSCHEN KETTING** van eene uiterst pijnlijke ziekte en eene verlamming van het regter been-radikaal genezen.

Ook de Echtgenoot van den Heer L. VAN EYSDEN, te Groningen, die vier jaren lang aan hevige kramppijnen in de zijde en in de armen leed.

Een Onder-Officier bij de Sappeurs in Arnhem leed lang aan eene hevige rheumatische kwaal, die hem dikwijls zoo geweldig aantastte, dat hij, zonder de hulp van twee zijner kameraads, zijne krib niet verlaten kon. Goldberger's Ketting heeft hem in in korten tijd voor goed daarvan afgeholpen.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagkramp, krampkolijk kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen.

Zij kosten *f* 1.80—270—360—540 **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts. (2313)

ALS PRIJS

voor R. K. Gymnasiën, Klein-Seminariën, Instituten enz., beveelt de ondergeteekende aan:

FABIOLA,

OF DE KERK DER KATAKOMBEN,

door Z. Em. N. WISEMAN.

Om dit voortreffelijk werk meer algemeen te verspreiden, bepaalt de Uitgever de volgende prijzen *bij partij:* Voor *f* 10 ontvangt men 8 exempl., voor *f* 20—17 exempl., voor *f* 25—25 exempl., *in kartonnen band.* De aflevering van deze en enkele exempl. (à *f* 1.50) kan plaats hebben op 16 dezer. Tegen inzending van het bedrag geschiedt de toezending *franco*, gelijk ook alle soliede Boekhandelaren de bestelling op gemelde voorwaarden kunnen uitvoeren.

Het is den uitgever in alle opzigten eene groote voldoening te kunnen berigten, dat het den hooggeëerbiedigden schrijver behaagd heeft, hem den 17 Junij op de minzaamste wijze eigenhandig zijne hooge tevredenheid over deze uitgave (*de eenige in het Hollandsch*) te kennen te geven.

AMSTERDAM, 10 Julij 1856. — J. H. LAARMAN.

(2315)

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is uitgegeven:

Berigt van Inteekening

op eene uit te geven

KERKELIJKE GESCHIEDENIS,

met voorkennis en onder de hooge goedkeuring van Z. D. H. den Bisschop van Haarlem, door den Zeer Eerw. Heer H. J. SONJEE, R. K. Pastoor te Noordwijk, in 4 octavo Boekdeelen compleet, tegen den prijs van . . *f* 8.00.

De uitgave geschiedt in afleveringen van 4 of 5 vel druks. Men kan inteekenen bij alle Boekhandelaren. Tegen 15 Julij worden Heeren Boekhandelaren verzocht het getal hunner abonnementen op te geven.

Deze Prospectus is alom gratis verkrijgbaar.

Bij bovengenoemde is mede verkrijgbaar:

Examen et discussion amicale de cette question: — *Les ministres de la réforme peuvent-ils, en conscience, promettre l'espérance certaine du salut, par Jésus-Christ, aux peuples de leur communion*, par S. G. Mgr. Doney, évêque de Montauban; in-8° de 340 pages, tiré à petit nombre . . . *f* 1.00

Histoire de sainte Radégonde *et de la cour de Neustrie, sous les rois Clotaire 1er et Chilpéric*, par M. le vicomte M.-Th. de Bussierre; in-8° de 320 pages . . . *f* 1.00.

Histoire de saint Vincent de Paul et de son époque, par le même; 2 vol. in 8°, ensemble de 680 pages . . . *f* 2.00.

Histoire universelle de l'Eglise et des Papes, par M. l'abbé Jorry; avec le portrait de Pie IX. In 8°. *f* 1.00.

Introduction à la Vie dévote, par saint François de Sales. Orthographe régulière; in 8° . . . *f* 1.00.

Marie dans les Cieux, *Splendeurs célestes de la sainte Vierge*, par M. Paul Sausseret, auteur des *Apparitions et Révélations* de la sainte Vierge, 2 forts vol. petit in-8° . . . *f* 2.00.

Morale de la Bible, divisée en deux parties; la première formant, des maximes principales de l'ancien et du nouveau Testament, un cours complet de morale chrétienne; la seconde, un dictionnaire des vertus et des vices, des préceptes et des conseils, par M. l'abbé H. Laurens. Vol. in-8°, de 450 p. . . . *f* 1.00.

Nouvelle Fleurs de la vie des Saints, pour tous les jours de l'année, rédigées dans une nouvelle forme, sous la direction de M. l'abbé Blion, chanoine de Châlons; 2 v. in 8° de 834 pages compactes. *f* 2.00.

Vies de sainte Delphine et de sainte Eléazar, par le P. Borély; 3e édition, revue, corrigée et augmentée par M. l'abbé Gay, 2 vol. in-8°, ensemble 660 pag. . . . *f* 2.00.

Vies des Saints pour tous les jours de l'année, traduites des légendes du Bréviaire Romain et des suppléments; 2e édition, petit in-8° de 800 pages *f* 1.00.

Catholicisme et Protestantisme, par M. Foisset; deuxième édition, in-8° . . . *f* 0.75.

Le **Chevalier Noir**, ou l'Angleterre au douzième siècle, tiré de Walter Scott, par M. Elliot de Saint-Oulph; 300 p., 6 grav. . . . *f* 0.75.

La **Dernière Vestale**, ou le Sérapéon, épisodes du quatrième siècle, par M. Brasseur de Bourbourg; 2e édition, 300 pages. . . . *f* 0.75.

Etudes et Harmonies de la nature, par Bernardin de Saint-Pierre, disposées en un cours suivi, par M. l'abbé Dauphin. Ouvrage approuvé par Mgr. de Nancy; in-12 de plus de 400 pages, avec portrait . . . *f* 0.75.

Jésus vivant dans le Prêtre, considérations sur la dignité du sacerdoce, par un ancien directeur de séminaire; petit in-8°. . . . *f* 0.75.

Le **Khalife de Bagdad**, ou l'Exilée, — scènes de la vie orientale au IXe siècle, — par M. Brasseur de Bourbourg; 350 pages . . . *f* 0.75.

Leçons-Modèles de littérature (prose), recueillies par le baron de Nilinse; petit in-8° de 460 pages. . . . *f* 0.75.

Méditations sur la Vie de notre Seigneur Jésus-Christ, par saint Bonaventure, traduites par M. Lemaire-Esmangard; in-12 de 444 pages compactes . . . *f* 0.75.

PORCELEIN, GLAS- EN AARDEWERK.

In het MAGAZIJN van **J. VAN HEES**, Korte Nieuwendijk, L 53,

om op te ruimen:

2 a 3 Blaauwe Tafelserviezen (Willow patroon) groot ieder 175 stuks a *f* 60.

Diverse witte Tafelserviezen, groot ieder 180 stuks à *f* 36 en hooger.

Eene groote sortering van Theeserviezen in meer dan 60 soorten, van af *f* 1.10 en hooger.

Goudrand Porceleine Theeserviezen, met 12 paar Kop en Schotel, van af 10.75 en hooger; Brood- en Soesmanden, Botervlootjes, Dessertschalen, Borden, Beschuitdozen, Sigaar- en Pronkvazen; alsmede eene collectie Bloemvazen, tot zeer laag gestelde prijzen; verder eene menigte artikelen, zoo voor luxe als huiselijk gebruik. (2300)

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.